

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
 vagy megőrségére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Nemzeti birtokpolitika.

Irtó Mezóssy Béla orsz. képvis. v. föld. miv. államtitkár

Ha veszélyben forog valamely tulajdonunk, örököt kell állítani annak védelmére. A nemzeti állam eszméjével nem rokonszenvező nemzetiségi lakosok földbirtok szerzése szintén oly veszedelmet jelent ránk nézve, amelynek csak úgy állhatunk ellent, ha veszélyeztetett pontokra örököt küldünk, ha elősegítjük azt, hogy a nemzetiségi vidékeken feldarabolásra kerülő birtokok magyar kézre kerülhessenek. A telepítési és parcellázási politikába tehát az eddiginél is jóval erőteljesebben belé kell vennünk a nemzeti eszmét.

A telepítés és parcellázás kérdésének nemzeti irányban való rendezése már rég foglalkoztatja az elméket. Alig volt kormány, amelyik ne foglalkozott volna e kérdéssel, de csodálatosképen a törvényhozás egy két felszólalást kivéve nem jutott soha abba a helyzetbe, hogy a nemzeti birtokpolitika egyik legjelentékenyebb tényezőjét a helyes telepítési és parcellázási törvényt megalkotta volna. Az első kormány földmivelésügyi minisztere Darányi Ignác pedig teljesen kidolgoztatta a törvényjavaslatot, sajnos egyéb más kérdések miatt nem kerülhetett az

sohase a törvényhozás színe elé. A nemzetiségi veszedelem azonban ma már oly erővel zudul ránk, a nemzetiségi bankok oly sűrűn teszik rá a kezüket magyar kézben volt földbirtokokra, hogy sokáig tétlenkednünk nem szabad s a magyar közvéleménynek köztük első sorban a magyar gazdáknak teljes erejükkel kell követelniök a telepítés és parcellázási törvény megalkotását, de nemcsak a nemzetiségi veszedelmek ellensúlyozására, hanem a földbirtok megosztás egészséges alapokra való fektetése céljából is.

A nemzeti birtokpolitikának ugyanis igen fontos kelléke a nyereszkedési célzattól mentes parcellázás is. A parcellázás mai módja ugyanis amikor nyereszkedő nagy bankok tartják a kezükben az egész parcellázási üzletet, éppen a kisembereknek van legkevesebbé hasznára. Az államnak tehát mindenképen belé kell avatkozni a kérdésbe, de megfelelő tőkék nélkül ezt aligha csinálhatjuk meg. Nem kevesebb, mint 100—120 millió korona volna szükséges mintegy 10 éven át a nemzeti irányú telepítési politika céljaira. Ezt a kormány és törvényhozásnak okvetlenül meg kell adnia, ha nem akarja azt, hogy a nemzet legértékesebb erői elsorvadjanak, ha azt akarja, hogy a kivándorlási láz csökkenjen, ha

azt akarja, hogy a magyar földbirtok magyar kézben maradjon.

Mindennemü parcellázásra befolyást kell biztosítani a kormánynak. A parcellázási üzleteket a széleskörű nyilvánosság és hatóságok ellenőrzése alá kell venni. Ha ezt nem tesszük meg, az állam konkurenciája sem igen segít a parcellázási műveletek terén, mert hiszen a nyereszkedő bankok és magán parcellázók mindég tudnak utat-módot találni arra, hogy a parcellázásokat ők úgy végezzék, miszerint abból csak nekik legyen hasznuk.

A nemzeti birtokpolitikának tehát két fontos kelléke van. Az egyik a helyes telepítés, a másik a nyereszkedéstől mentes parcellázás. A társadalom egymaga képtelen e két dolgot megvalósítani, a kormánynak és törvényhozásnak feladata, hogy e két dolgot a magyar állameszme szolgálatára rendezze. A magyar társadalom legfeljebb annyit tehet, hogy a kormányt és törvényhozást szorítsa a nemzeti irányú telepítési és parcellázási törvény megalkotására, kényszerítse, hogy megfelelő nagyságu tőkéket állítson a nemzeti birtokpolitika szolgálatába. A magyar gazdákon mulik elsősorban tehát, hogy mindez megvalósuljon. Nem is várhatunk mi mástól segítséget, mint a gazdaközön-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A félelmes cselédek.

(A d'Aigreville kastély, a Bourgogne-utcában; d'Aigreville gróf és grófné lakják; az ur hatvan éves, az urnő ötven, gyermekeik nincsenek s nagy egyetértésben élnek, a házuk igen előkelő és pazarul berendezett, rangjukhoz illő, de az életük szerfölött egyszerű és polgáris.)

Három óra. A boudoir. A grófné éppen néhány barátját fogadta. A vizitáló hölgyek elmentek s ő csönget, Belép Julien, a maitre d'hotel, negyvenöt éves szolid fickó, határozott kurta beszédű.)

A maitre d'hotel: Madame csöngetett?

A grófné: Igen. Végre egyedül vagyunk: tárgyalhatunk. Mi a véleménye Baptisteról, a férjem új inasáról?

A maitre d'hotel (kategórikusan): Semmi jó, méltóságos grófné.

A grófné: De hiszen, mikor a férjem egy héttel ezelőtt szegődött, igen kitűnő ajánólevelet hozott marquis de Givrytől.

A maitre d'hotel: Biztos benne méltóságod, hogy ez a bizonyítvány létezik?

A grófné: En nem látam. De a gróf biztosított felőle, hogy neki megmutatta.

A maitre d'hotel: Akkor hamisítvány.

A grófné: Mit beszél ön?

A maitre d'hotel: Magam jártam utána a dolognak; marquis Givrynek sohasem volt Baptiste Louvetan nevű ember a szolgálatában.

A grófné: De ez nagyon súlyos dolog, amit ön mond nekem.

A maitre d'hotel: Valóban igen súlyos.

A grófné (bámul): Valóban?

A maitre d'hotel: A Baptiste magaviselete a legnagyobb mértékben gyanús.

A grófné: Hogyan?

A maitre d'hotel: Először is, szörnyen ellenőrizi a kollégáit: gyakorolja magát abban, hogy a szokásaikat megismerje. Láttam, hogy kivette az óráját s megnézte, mikor az inas vagy a szobaleány aludni mentek. Rajtakaptam, amint a gróf szobájában zajtalanul nyitotta s bezárta az ajtót, a zárat vizsgálva.

A grófné: Ah, Istenem!

A maitre d'hotel: Nagyon zavarba jött, amint én véletlenül beléptem. Nem árultam el neki semmit. Csevegtem vele, hogy a gyanúját föl ne ébreszsem.

A grófné: Helyesen. Bizik önben?

A maitre d'hotel: Azt hiszem. Beszéltem

vele. Az este, a diner után utána mentem azzal az ürügygel, hogy egy cigarettet akarok elszíni.

A grófné: Es a beszéd érdekes volt?

A maitre d'hotel: Nem mindjárt, mert az ember eleinte mindentféle közömbös dologról beszél. De nem huzódott, mikor a legutóbbi betörésről kezdtem beszélni: ismerte az esetet s egész pontosan megfigyelt mindent, nem is laikus módra, terminus technikusokkal élt, s mondhatom, professzionátusnak kell lennie! En ugrattam! Szinleltem, hogy az ember könnyen kész volna a gazdaságra jó siker reményében, s hogy a leghasznosabb vállalkozások a legkönnyebbek... Szóval kivettem a horgot.

A grófné: Es megragadta?

A maitre d'hotel: Egész mohósággal. Pár perc múlva már arról beszélünk, hogy itt van például ez a ház, szinig tele becses drágaságokkal s jóformán senki sem őrzi, csak egy vén kapus. És két öreg lakik benne... Egyszerre csak jól szemügyre vett s azt indítványozta, hogy egy nagy lopást... sőt még rosszabbat...

A grófné: Rögtön el kell fogatni!

A maitre d'hotel: Ne siessünk úgy, méltóságos asszonyom: nem tévesztjük szem elől,

KIRÁLY

ÜDÍTŐ és BORVIZ

mindenütt kapható

1 liter 5 krajcár, 1 liter 10 krajcár.

398 B

ség összetartásától, a gazdaközvélemény erejétől. A gazdák összetartása, a gazdaközvélemény egysége és ereje eddig még sehol sem nyilatkozott meg oly imponálóan, mint a kecskeméti gazda nagygyűlésen. Láttuk ott, hogy e kérdésekben velünk van az egész ország, gondunk lesz tehát rá, hogy a kérdéseket állandóan napirenden tartsuk, de viszont mi azt kívánjuk a magyar közönségtől, hogy mikor e kérdésekben a döntő csatát megvívjuk akár a parlament küzdőterén, akár pedig máshol, álljon mindég egy szívvvel, egy lélekkel mellettünk.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 26.

Kabós Ferenc alelnök 10 óra után nyitja meg az ülést.

Elnök jelenti, hogy Csermák Ernő, Herczeg Sándor, Sümegi Vilmos és Kertész Endre néhány heti szabadságot kérnek.

Justh János indítványozza, hogy a szabadságkéresek egyenként szavazzanak.

Elnök jelenti, hogy husznál több aláírással ellátott kérvény névszerinti szavazást kíván. Elrendeli a névszerinti való szavazást.

öt pernyi szünet után megtörténik a névszerinti szavazást, Csermák Ernő kérelmét, melyet a Ház többsége elvet.

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő névszerinti szavazást kíván Herczeg Sándor szabadságkérelmére.

öt perc szünet után a megejtett névszerinti való szavazás alapján, a Ház elvetette Herczeg Sándor szabadság-kérelmét.

Elnök jelenti, hogy husznál több képviselő Sümegi Vilmos és Vertán Endre szabadságkérelmén való szavazást holnap kívánja megtartatni. Jelenti továbbá, hogy a régi interpellációkhoz a következők újabbak járultak:

Abraham Dezső interpellációja az általános beszerzési ügyében.

Abraham Dezső: Hidra Imre letartóztatása ügyében.

Haller István: A 6. gyalogezred erőszakos menetelése tárgyában.

hagyjuk csak, hadd fejlődjön a dolog, s aztán rajtakapjuk in flagrant delit.

A grófné: Mit gondol ön? Ki teheti ezt? A grótot nem vonhatjuk bele a dologba, hiszen szívbaja van. Ilyen izgalom! Soha!

A maitre d'hotel: Amint méltóságos aszszonyomnak tetszik.

A grófné: Különbben, barátom, gratulálok bátorságához és intelligenciájához.

A maitre d'hotel (meghajlik): Csak kötelességemet teljesíttem, méltóságos grófné.

(Elmegy. Kis idő múlva jön a gróf.)

A gróf: Nos édesem, készen van?

A grófné: Igen. De mielőtt kimennénk, igen komolyan kell önnel beszélnem. Nagy veszély fenyeget bennünket.

A gróf: Nagy veszély? Milyen! Beszéljen!

A grófné: Szegény barátom, vissza akar térni az a szomorú korszak, amelyben őseinket a paraszok fölkoncolták. Természetesen csak paródiája annak, de azért nem kevésbé veszedelemes. Bennünket nem a hazafiak üldözik, hanem egyes közönséges gyilkosok, rablók.

Es mégis, nem tudom, melyik a kevésbé veszedelemes. Itt ólálkodnak körülöttünk minden pillanatban, ajtónkon kopognak, asztalunknál állnak, árnyban és napfényben az életünkre törnek, — a félélemtetes cselédek.

A gróf: Barátnóm, miért ez a körülírás? Beszéljen nyíltan, kérem önt.

A grófné: Nos hát, barátom, van itt a házukban egy veszélyes egyén, aki minden gazágra hajlandó.

A gróf: Tudom.

A grófné: Nos hát, barátom, van itt a házukban egy veszélyes egyén, aki minden gazágra hajlandó.

A gróf: Tudom.

A grófné: Nos hát, barátom, van itt a házukban egy veszélyes egyén, aki minden gazágra hajlandó.

A gróf: Tudom.

A Ház az interpellációkra 1 óra után tér át.

Sorra következik Benedek János és Pap Zoltán tegnaptól mára halasztott szabadságkérelmén a névszerinti szavazás.

Elnök elrendeli a névszerinti szavazást Benedek János szabadság-kérésén.

Szünet után a megejtett szavazás alapján **Berzeviczy** Albert elnök jelenti, hogy a Ház többsége elvetette a kérést.

öt perc szünet után **Berzeviczy** Albert, ki időközben az elnöklést átvette, újból megnyitja az ülést.

Következett a névszerinti szavazás Pap Zoltán szabadság-iránti kérelme tárgyában.

A Ház ezen kérelem teljesítését is 95 szótöbbséggel megtagadta.

A holnapi ülés napirendjének megállapítása után a Ház áttért az interpellációkra.

Jaczkó Pál kifogásolja, hogy a Boszniai Takarékpénztár, mely tudvalevőleg közös intézmény és így kellene, hogy a paritás elve érvényesüljön, a magyar ügyfeleihez is német feliratu és nyelvű leveleket intéz. Sürgős intézkedést kér.

Benedek János Volafka Nándor nevű orosz menekült kiadatása tárgyában interpellálja az igazságügyi minisztert. Kéri a menekült ki nem adását.

Székely Ferenc miniszter kijelenti, hogy Volafka gyilkosságát követett el s emiatt Szibériába akarja deportáltatni a menekültet. A fogolyt ki kell adni.

A Ház a választ tudomásul vette.

Lukács László törvényjavaslatot nyújt be a privigyei vasut ügyében.

Egry Béla a bányatörvény revízióját sürgeti.

Az ülés 2 órakor véget ért.

A háboru veszedelme. Evtizedek óta nem volt olyan fenyegető a háboru veszedelme, mint most Marokkó miatt. Németország Közép-Afrikában a francia Kongó-gyarmatok területének nagy részét követeli annak fejében, hogy Franciaország szabadkezet nyerjen Marokkóban, de Anglia ezt nem nézheti tétlenül, mert ily módon Németország döntő befolyást szerezhetne Közép-Afrikában. Hogy mennyire válságos a helyzet, annak bizonyága, hogy sir Edward Grey külügyi államtitkár tegnap a minisztertanács után, a melybe a párisi nagy-

követet is belevonták, kihallgatásra ment a királyhoz a Buckingham-palotába. Ez az audiencia — mint félhivatalosan is bevallják — a francia-német tárgyalásokkal függött össze.

A kamara teljes ülése.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara szerdán, július hó 26 án délután teljes ülést tartott, **Reismann** Mór elnöklete alatt.

Az elnöki jelentés kegyeletes szavakkal emlékezik meg néhai Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter haláláról. — Ismerteti az időközben leérkezett miniszteri leiratokat s egyéb, fontosabb átiratokat.

Az elnöki közléseket, a titkári és pénztárnoki jelentéseivel együtt tudomásul vették.

Az elnöki tanács jegyzőkönyve kapcsán hozta a teljes ülés tudomására az általa hozott határozatokat.

Elismerés a titkárnak.

Kiemelendő mozzanata volt a teljes ülésnek az elnöki tanács azon előterjesztése, hogy tekintve, miszerint dr **Sarkadi** Lajos kamarai titkár ez év elején töltötte be kamarai szolgálatának 20 évét; indítványozza az elnökség, hogy a kamara legteljesebb elismerését fejezze ki a titkár ügybuzgó tevékenységéért, melyet a kamara ügyei közül kifejtett; elismerésének kifejezéséül eddigi évi 600 korona személyi pótlékát 1911. január 1-től 2000 koronára emelje fel.

Sziládky Ernő elfogadja az elnöki tanács indítványát, s azon pótdítványt tette, hogy **Fuszek** Lajos és **Vidosits** Gyula régi tisztviselőik részére is szavazzanak meg személyi pótlékok és pedig előbbinek évi 500, utóbbinak 300 koronát.

Dr **Hoványi** Géza hozzájárul a pótdítványhoz.

Ugy az elnöki tanács, mint a **Sziládky** Ernő pótdítványát egyhangulag elfogadták.

Reismann Mór üdvözlö a titkárt s közölte vele a teljes ülés határozatát.

Dr **Sarkadi** Lajos köszönetét fejezi ki a határozatért a kamara tagjainak. E pillanatban csak annyit mond, hogy mint eddig, ezután is minden erejét a kamara ügyeinek szenteli. (Eljenzés.)

A kereseti adók kivétele.

Kovács Kálmán felszólal a III. osztályú kereseti adók kivétele ellen felmerült panaszok tárgyában. Az asztalosokra és a többi kisiparosokra is igazságtalanul vetik ki az adót; 40—50 emberrel és gépekkel dolgozó iparosokra éppen olyan magas adót vetnek ki, mint akik 5—6 segéddel, gépek nélkül dolgoznak.

Tátray Sándor régi bajnok mondja, hogy az iparosokra igazságtalanul és aránytalanul vetik ki a III. oszt. kereseti adót. Ez azért van, mert a kivető bizottságban egy iparos sincs, hanem két kereskedő a bizottság tagja, akik nem ismerik az iparosok helyzetét. A kamara sürgősen járjon el, hogy egy iparost is vegyenek be a kivető bizottságba.

Salamon Benedek ösmeri ezeket a panaszokat, de azok a kereskedőknél is megvannak. Most nem lehet ezen segíteni, ám a jövőre kell nagyobb befolyást biztosítani a kamara vezetőségének. Kérjék fel az elnökséget, hogy most sürgősen interveniáljon illetékes helyen.

Dr **Sarkadi** Lajos a **Salamon** Benedek indítványát tartja elfogadhatónak. Tudomása szerint van egy iparos póttag a kivető bizottságban: **Cser** János, de őt nem hívták be. Az ő behívásának kieszközölését sürgesse meg a kamara vezetősége. A jövőben az alispán és polgármesternél kell kieszközölni, hogy az adókievítő bizottságba iparos tagokat nevezzenek ki.

Kovács I. (Bujfalu) a vidékre nézve is felhívja a figyelmet. Berettyóújfalut kivéve, a felhozott sérelmek fenforognak az egész megyében.

Gabriel Timmory.

A grófné: Tudja? . . . és mégis itt tartja az inasát?

A gróf: Hogyan? Az inasomat?

A grófné: Igen. A kérdéses egyén ő. Előélete talányos, magaviselete gyanus, terve nyugtalanítóak.

A gróf: Ki világosította fel erről?

A grófné: A maitre d'hotel.

A gróf: Nem csodálkozom rajta. De barátnóm, ideje, hogy jól legyen informálva, ha van itt gyanus személy, ez ő.

A grófné (elámulva): Ah! no de ilyet!

A gróf: Már akkor nap, mikor ön felfogadta, igen kellemetlen benyomást tett rám, s épen azért szerződtettem valakit, hogy legyen aki az ön tudtán kívül felügyeljen rá. Ez a valaki igen gyanus, szinte ijesztő híreket hozott, amelyek csak megerősítik a gyanumat.

A grófné: Ez sok! Tudja ön, barátom, ki az én maitre d'hotel? Ez egy nyugalmazott csendőr, jelenleg pedig egy igen tisztességes privát-detektív-intézet alkalmazottja: s csakis azért szerződtettem, hogy legyen egy igazán megbízható pontos ember, aki ellenőrzi a cselédséget.

A gróf: Es tudja ön, ki az én inasom? Ez egy városi rendőrbiztos!

A grófné (fölkacag): Szóval a szolgálatunkban két rendőr van . . .

A gróf (szintén nevet): Es olyan buzgóan őriznek, hogy egymást is gyilkosnak nézik! Tehát van még multság a köztársaságban is!

A teljes ülés Salamon Benedek és a titkár felszólalása értelmében határozott.

A kereskedelmi miniszter felkérte a kamarát, hogy a törvényhatóságokat tanoncotthonok létesítésére irányuló munkásságukban támogassa. A teljes ülés a kérelemnek eleget tesz.

A teljes ülés ezután tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter leiratát, amelylyel a kamara 1910. évi zárszámadását jóváhagyta. — Tudomásul vették.

A távbeszélő berendezések jelenlegi díjtételeinek és létesítési feltételeinek megváltoztatására vonatkozólag a keresk. miniszter által leküldött javaslatnak az elnöki tanácsban való tárgyalására Diósi Lajos, Ullmann Sándor, Rendes Vilmos és Tátray Sándor kamarai tagokat küldték ki s a kérdésnek a miniszteriumnál leendő tárgyalására a titkár küldött ki.

A teljes ülés elfogadta az iparos osztálynak Székelyhid község piaci helypénz díjszabályzatára vonatkozó véleményét.

A kereskedelmi miniszternek a gyógyszeres, gyógyszerifélék, mérgek és méregtartalmu anyagok kereskedése tárgyában készített új rendelethez névze szakértőket hallgat meg a kamara s ezek véleménye alapján teszi meg felterjesztését.

Az elnökségnek adták ki a kereskedelmi miniszter leiratát arról, hogy a Don melletti Roitowban levő kiviteli cégek felső kereskedelmi iskolát végzett tehetséges ifjakat szándékozik elhelyezni.

A miskolci társkamara azon feliratát, amelyben külön kereskedelmi és külön pénzügyi minisztérium felállítását kéri, a teljes ülés pártolja.

Az aradi társkamara átiratát, a magyar bíróságok által elrendelt végrehajtásoknak az annektált tartományokban foganatosítása tárgyában, pártolják.

A soproni kamara felterjesztését a földmivelésügyi miniszter azon rendeletének enyhítése iránt, mely szerint a hasított körmű állatokat tilos felhajtani oly községek állatvásárlására, melynek határáról számított öt kilométer távolságon belül szájsz- és körömfájással fertőzött hely van, hasonló felirattal támogatja a kamara.

Dr Moskovits Miksa beadványt intézett a kamarához, a kissármási földgáznak Nagyváradra vezetése iránt. Az elnöki tanácsnak adták ki.

Az osztrák kamarai titkárok budapesti látogatása tárgyában a teljes ülés az ügyet az elnökségnek adta ki.

Az iparüzemben alkalmazott nők éjjeli munkájának eltiltása, illetve szabályozása tárgyában kiadandó rendelet tervezetét kiadták az iparos és kereskedő osztálynak, együttes tárgyalásra.

Feloszlatták a sztrájkanyát.

Tegnap délután *Bordé* Ferenc főjegyző polgármester helyettes véghatározatot hozott, mellyel a sztrájkoló építőmunkások sztrájkanyáját feloszlatta. A polgármesterhelyettes véghatározatát azonnal átküldték a rendőrséghez végrehajtás végett.

Jánossy Gyula főkapitányhelyettes *Réz* Bertalan tb. alkapitányt bizta meg a sztrájkanya feloszlásával. *Réz* Bertalan alkapitány több rendőr kíséretében kiment a Rhédey-kertben levő sztrájkanyára, ahol a polgármesterhelyettes véghatározatát közölte *Pelle* Jánossal, a sztrájkoló munkások megbizottjával.

Pelle János a sztrájkanya feloszlását elrendelő véghatározatot közölte a sztrájkolókkal, akiket felkért, hogy minden rendzavarás nélkül hagyják el a sztrájkanyát, mert a célnélküli tüntetésekkel erősebb hatósági beavatkozásra adnának alkalmat.

A véghatározat kihirdetésekor csak alig

százhuszan voltak jelen a sztrájkolók közül, akik a legnagyobb rendben vonultak ki a Rhédey kertből.

A villamos vasutasok sztrájkja balul üt ki a munkásokra. Az izgatók több családot a nyomoruságba kergettek, aminek a súlyát még csak a télen érzik, mert most mind kap más munkát.

Tegnap is néhányan jelentkeztek szolgálatra.

Az igazgatóság gondoskodik új személyzetről s így a sztrájkolók el lesznek bocsátva.

Renitens képviselőtestület.

Dolgoznak a nemzetiségi agitátorok.

A cigányosdi iskola.

Annak idején részletesen foglalkoztunk a cigányosdi községi iskola ügyével, melyben tudvalevőleg ujabban nagy akadályokat gördítenek a nemzetiségi agitátorok. Ma a lelketlen igazgatók folytán úgy áll a dolog, hogy a képviselőtestület feloszlata iránt tett előterjesztést a belényesi főszolgabíró.

Az esetről tudósításunk a következő:

Cigányosd község képviselőtestülete előzőleg kimondta, hogy községi iskolát létesít. E határozatot a vármegye törvényhatósága jóváhagyta. Mikor azonban a költségek megszavazásáról lett volna szó, a képviselőtestület rövidesen kijelentette, hogy most már nincs szükség községi iskolára, ők nem építenek községi iskolát, hanem felekezeti iskolát.

Az ellentmondó határozatra a vármegye ismét elrendelte a költségek megszavazását. E rendeletnek újból nem tettek eleget és ragaszkodtak előbbeni határozatukhoz, a felekezeti iskolához.

Dacára annak, hogy a körjegyző figyelmeztette a képviselőtestületet, hogy magatartása esetleg a feloszlást fogja eredményezni, a képviselőtestület tovább is megmaradt előbbi álláspontja mellett.

Az ügyben tegnap a belényesi főszolgabíró részletes jelentést tett az alispánnak és ennek kapcsán kéri a képviselőtestület feloszlását.

A főszolgabírói jelentésből kiemeljük a következőket, melyek igazolják tegnapi vezércikkünk alaposágát is.

A nemzetiségi agitátorok részéről felizgatótt, félrevezetett képviselőtestületi tagok az iskola építéséhez szükséges költségek megtagadása révén a felsőbb hatóságokkal szembe helyezkedett, a törvényes intézkedések végrehajtását meghiúsította, miért is a testület feloszlását véleményezi.

»Tudom jól — írja tovább a főszolgabíró — hogy a sérelmes határozatot a nemzetiségi izgatók provokálták, akik a községi iskolákban a magyar állam eszme erősödését s az általuk hirdetett államellenes tanok érvényesítésének akadályát látván, az elleni harcukban a leglelkismeretlenebb terrortól sem riadnak vissza, a tudatlan közönséget vallásuk és nyelvük elkobzásával rémitve, igyekeznek a községi iskola felállításától eltántorítani. Magatartásuknak, melynek káros hatása járásom több községében érezhető a községi iskoláknak hatóságilag leendő felépítésével vélem utját szegni.«

A főszolgabírói jelentéshez fölösleges kommentárt fűzni, világosabban beszél az mindenről. Az ügyről jelentést tett a főszolgabíró a közigazgatási bizottságnak is, a mely tudvalevőleg a községet 1911. szeptember elsői határidővel kötelezte a községi iskola felállítására.

Harc a temetőért.

A reformátusok és baptisták.

Az utóbbi időben csaknem napirenden vannak a temetők körüli bonyodalmak a vármegyében. Legujabban az érmihályfalvai református temető kérdése ad munkát úgy a minisztériumnak, mint a közigazgatási hatóságoknak. A hivatalos eljárásra pedig egy felekezeten kívüli baptista ember adott okot, aki az érmihályfalvai református hitközségből egy csapat ember elszakadását idézte elő.

Az esetről a következőkben számolunk be:

Szabó Lajos kerékgyártó 1906-ban Érmihályfalván telepedett meg és ott nyomban hozzáfogott a baptisták toborzásához. Sikerült is neki mintegy 20 családot rábírnai a ref. hitközség kötelékéből való kilépésre. A református egyház nem tett ez ellen észrevételt. Később azonban a baptisták közül többen meghaltak és a református egyház csak 20 korona ellenében engedte meg a református temetőben való temetkezést. Szabó ez ellen az eljárás ellen a belügyminiszterhez tett panaszt. A miniszter felvilágosító jelentéstétel végett a panaszt a megboldogult Erőss superintendensnek adta ki.

A superintendens korrektnek tartotta az egyház eljárását. Szabó hívei ugyanis, a temető fenntartásához semmivel sem járulnak, tehát jogos volt az egyház követelése. A felekezeten kívüliek részére a község tartozik temetőről gondoskodni. A reformátusok különben sem szívesen mennek bele, hogy a baptistáknak adjanak helyet a temetőben, mert azoknak a temetési szertartásuk olyan, hogy az egyház békéjét megrontja. Ilyen feltűnő temetést rendeztek a baptisták húsvét első napján is, amikor egy szomszédos községben elhalt baptistát az érmihályfalvai temetőbe hozták át s temettek ott el.

A baptisták eljárását kifogásolják a reformátusok azért is, mert egy temetés alkalmával egy régi sirt bontottak meg a temető fővonalán, csak azért, hogy szép helyre temessék az illetőt. A hitközséget különben megkereste a község is, hogy a baptistáknak adjanak át egy darab föld területet a temetőből. A község kérelmét az egyház nem teljesítette, mert a temető már is igen kis területű.

Az ügy tegnap a belügyminisztertől leérkezett az alispánhoz jelentéstétel végett.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

Eredeti

Chassala szandálok
és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

115 B

Megölte magát az anyósa miatt.

Egy fiatal asszony tragédiája.

Nagyszalonta egyik külvárosának a Fűveskert lakosainak békés nyugalma szomorú szenzáció kavarta fel. Az egyszerű falusi parasztemberek egymásnak adják a kilincset *Domján Imre* házában, ahol egy fiatal asszony fekszik kiterítve, *Domján Imréné* a felesége, *Tömö Zsuzsanna* és keservesen megsiratják a fiatal asszonyt, aki az anyósa miatt megölte magát. Alig tudják vigasztalni az elkeseredett fiatal férjet, aki öt hónapos házasság után ilyen szomorú módon vesztette el feleségét.

Részletes tudósításunk a következő:

Domján Imre a feleségével és édes anyjával együtt lakott a Fűveskertben egy egyszerű fehér házikóban. Boldogan éltek, szerették egymást, nem volt köztük soha semmiféle összetűzés. Egyetértés volt az anyós és a feleség között is.

Öngyilkosság az árpa miatt.

Csak most az utóbbi időben veszték össze egy marék árpa miatt s ez a veszekedés az érzékeny lelkű fiatal asszonynak a halálát okozta.

Az anyós a fiatal asszonytól árpát kért a disznójának, amit az megtagadott. Ez most a szomszédától kapott árpát. *Domján Imre* felesége azt hitte, hogy ezt tőlük lopta.

Emiatt perlekedni kezdtek s a férj alig tudta kibékíteni őket. Mikor azonban eltávozott, újra kitört köztük a háborúság, az öreg asszony seprűvel támadt a fiatal menyecskére, aki azonban nem hagyta magát s alaposan megverte az anyósát.

A vén szipirtó emiatt feldühösödött. A megrémült asszonykát megfenyegette:

— Majd megkeserülöd ezt még. Feljelen-telek, bezáratlak, összetöretlek a fiammal.

Hiába könyörgött a gyenge idegzetű asszony, hiába kért bocsánatot, az anyós hajthatatlan maradt. *Tömö Zsuzsanna* rettegett attól, hogy a férje megharagszik rá, súlyos idegrohamot kapott, tört-zuzott, majd pedig egy konyhakéssel elakarta vágni a nyakát.

Csak nagynehezen tudta a hazaérkező férj megakadályozni a véres tettet. De végre mégis megnyugtatta a feleségét, mert az öreg asszonyt eltávolította hazulról.

Azonban az ideges asszony nyugalma csak látszólagos volt. Alig ment el a férj, újra elővette az idegessége s ebben az állapotban hirtelen gyufaoldatot ivott.

Azonnal orvost hivatott, de nem lehetett rajta segíteni. 10 napig szenvedett s tizedik nap reggelén meghalt.

Temetése a községbeliek élénk részvéte mellett folyt le tegnap délután.

Ahol az égitáj az utcavonal.

Hogy építkeznek Cigányosdon.

Hogy milyen állapotok uralkodnak a bihari hegyek között, arról csak azoknak lehet fogalmuk, akik köztük élnek és figyelemmel kísérik az együgyű román nép életét. Ott még oly messze van a kultúra, a civilizáció, hogy bizony vaskezelekre van szükség, hogy legalább valamilyen foka mutakozzék a fejlődésnek, haladásnak. Hogy mennyire elmaradottak ott, a belényesi hegyek között az emberek, annak illusztrálására szolgáljon a következő eset, mely jelenleg a vármegyét foglalkoztatja.

A drágánfalvai körjegyző jelentést tett a belényesi főszolgabírónak, hogy a cigányosdi iskola udvarán *Pántis György* iskolaszéki gondnok, minden előzetes bejelentés nélkül, nagyobb szabású építkezést kezdett. Az építkezéssel a felettes hatóságnak, ellenőrző főszolgabírónak semmiféle tudomása sem volt. A jelentés szerint az építkezésnél az épített semmiféle utvonalat nem tart be, úgy épít, ahogy jól esik, azaz hogy, mint látni fogjuk, nem ahogy jól esik, hanem röviden szólva, kelet felé.

A vármegye által alkotott építkezési szabályrendelet értelmében ma már sehol sem szabad bejelentés nélkül építkezni, hogy így elejét vehessék a sok rendetlen és egészségtelen építkezéseknek. Ezen az alapon a belényesi főszolgabíró rendeletet adott ki, melynek értelmében a további építkezést betiltotta s a továbbiakért *Pántis Györgyöt* tette felelőssé.

Pántis nem nyugodott bele a rendeletbe s az ellen most felebbezést adott be az alispánhoz. Ez a felebbezés nem tudni hol készült, mert *Pántis* csak a szarkaláb betűkből összerótt aláírása van rajta, de bárhol készült is, maga a komikum. A felebbezésben *Pántis* tiltakozik a főszolgabírói rendelet ellen, mert abból károk származnak. *Pántis* állítása szerint az építkezést be is jelentették a cigányosdi előjárásának, azonban tovább nem történt semmi. Ennek a bejelentésnek természetesen sehol semmiféle írásos nyoma sincs.

Az utcavonalra vonatkozólag pedig azt jegyzi meg *Pántis*, hogy eddig az volt utcavonal, ő szerinte természetesen a jövőben sincs arra szükség. De meg ők maguk, az építkezők határoztak meg utcavonalat, mert a körüllevő rossz házak nem szabnak meg utcavonalat. Mivel pedig az iskola udvarán monumentálisabb épület készül, hát igazodjanak ehez a többi építkezők.

A felebbezés szerint a határozat ama része hogy nem tekintették az utca irányát, nem felel meg a valóságnak, mert ők az égi tájak irányát vették és keletnek építenek.

Pántis különben bosszantónak és ellenséges indulatúnak tartja az egész építkezés ellenes magatartást és kéri az alispánt, hogy engedje meg az építkezés tovább folytatását. A felebbező *Pántis*nak alighanem még nagyobb bosszúsága lesz az ügy miatt, mert kitételeiben a hatóság pártatlanságát támadta meg.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Dr. *Hoványi Géza* országgyűlési képviselő tegnap délután a gyorsvonattal a fővárosba utazott. — *Eleméry Ferenc* katonai tanácsnok szabadság idejét megkezdte. Távollétében *Báthory László* fogalmazó helyettesíti. — *Osváth Lajos*, Biharvármegye főlevéltárnoka megrongált egészségének helyreállítása céljából Borszék fürdőre utazott. Távollétében *Gergely István* levéltári sortárnok helyettesíti.

* **Megyebizottsági tagválasztás Fugyivásárhelyen.** Fugyivásárhelyen tegnap tartották meg a megyebizottsági tagválasztást. A

választáson *Erisey Lajos* 175, *Papp Imre* 148 és *Olasz Elemér* 142 szavazatot nyertek s így őket jelentette ki az elnök megválasztott bizottsági tagoknak.

* **Héderváry és Márkus László.** Tegnapelőtt a munkapárt összejövetele alkalmával igen kedélyesen töltötték az időt, amikor *Márkus László* egy jó magyar dalra gyujtott. A csengő hangú képviselő dala oly jó kedvre hangolta *Héderváry* miniszterelnököt, hogy ő is dudolni kezdte *Márkus* után a magyar dalokat. A társaság késő estig maradt együtt s igen jól töltötte az időt.

* **A Körözs áldozata.** Végzetes szerencsétlenség történt tegnap délután Nagyváradon, a Körözsben. Tegnap délután *Goldman Viktor* 11 éves, izraelita vallású, első polgári iskolai tanuló több barátjával a Körözsbe ment fürödni a vízvezeték-telap mellett. Fürdés közben *Goldman* a sekélyebb vízből bement a fenékgát felé, ahol a víz körülbelül 5 méter mély. Néhány pillanat alatt a gyermek elmerült a habokban. A közel levők csolnokon keresésére indultak s egy óra múlva találtak rá a holttestére. A rendőrséget rögtön értesítették, ahonnan *Schlögl Adolf* rendőrtiszt és dr. *Berkovits René* tiszti orvos jelentek meg a helyszínen. Az orvos már csak a beállott halált konstataálta. A hullát *Goldman Viktor* Kolozsvári-utca 107. szám alatti lakására szállították s az esetről a kir. ügyészséget azonnal értesítették.

* **Az áramfogyasztók figyelmébe.** A városi villamos-mű igazgatósága tudomására hozza az áramfogyasztóknak, hogy ma, csütörtökön, július 27-én, déli 12 órától 1 óráig az áramszolgáltatás, a kapcsolótáblán végzendő munkálatok miatt szünetelni fog, ez azonban a villamos vasut forgalmát nem érinti.

* **Elgázolta a kis vasut.** Egy fiatal, 12 éves gyermek borzalmas haláláról ad hirt kőaljai tudósítónk. A Bihari Erdőirpar részvénytársaság keskenyvágányu vasútjánál volt alkalmazva *Korica Illés*, mint váltóőr. A kis fiu buzgón teljesítette kötelességét és tegnap ennek a kötelesség teljesítésnek lett az áldozata. Váltóállítás közben hirtelen megcsuszott, a sínek közé esett éppen akkor, amikor irtózatos gyorsasággal rohant arra a fával megrakott vonat. Azonnal fékeztek, de hiába, már nem lehetett megállítani a robogó vonatot, amely keresztül gázolt a szerencsétlen fiu testén, aki azonnal meghalt. A vizsgálatot megindították, hogy nem terhel-e valakit felelősség a szerencsétlenség miatt.

* **A Kis görög oldal víz nélkül.** A vízvezeték magas tartály mellett a Kis görög-oldalon van egy vízvezeték kut, abból a célból, hogy a közelben levő mintegy 100 házat ellássa vízzel. Azonban dacára, hogy a viz-tartálytól alig 30 méterre van a kut — csupán izzadja a vizet, de ezt is csak néha, mert gyakran egy csepp vizet sem ad. Ilyenkor a hegyiek bejönnek vizért a *Bunyitay-ligetbe*, mert más kutjuk nincs, s megeshetnék velők, hogy ebben a melegben a jó víz közvetlen közelében teljesen víz nélkül maradnának. Hát akkor miért állították oda ezt a közkutat?

* **Betegségből a halálba.** Bagamér községből jelenti tudósítónk, hogy ott *Kiss József* 72 éves öreg ember gyógyíthatatlan betegsége miatt öngyilkosságot követett el. Az öreg ember kiment a temetőbe és ott felakasztotta magát. Órák múlva akadtak rá kihűlt holttestére. Egy levelet találtak nála, melyben öreg krikstkrakszos betűkkel írja, hogy súlyos betegsége miatt nem bírja tovább az életet elviselni.

*** Megbűntetett gazdák.** A bécsi főszolgabíró 82 gazdát 4-4 korona pénzbüntetésre ítélte a miatt, mert a kolera elleni védekezés munkálatait nem fogadtosították. A megbűntetett gazdák tegnap beadványt intéztek az alispánhoz, ahol elismerik, hogy ők bűnösök, azonban tekintettel nagy szárazságra, mely a kukorica termést önkretette s őket egyedüli megélhetési eszközüktől fosztotta meg, kérik a büntetés elengedését. A gazdák egyidejűleg ígérik, hogy a jövőben be fogják tartani a rendeleteket. — Nagyváradon hány embert kellene megbüntetni, ha ilyen szigorúan vennék a rendeletek végrehajtását.

*** Leesett a szekérről.** Micskéről nagy szerencsétlenség hírével veünk tudósítunk: Barabás Imre ottani lakos 22 éves legény buzát szállított a faluba szekéren. Ő maga a buzás zsákok tetején ült és úgy hajtotta a lovakat. Utközben a nagy meleg miatt elalélt s egy zökkenésnél elvesztve az egyensúlyt, a lovak közé esett. Súlyos belső sérüléseket szenvedett, állapota igen veszélyes.

*** Panasz a mezőtelegdi körjegyzőség ellen.** A mezőtelegdi körjegyzőség még január 7-én megürült a körjegyző halálával. A nagy körjegyzői hivatalt azóta egy helyettes vezeti. Tegnap e miatt Juricskay Vid megyebizottsági tag többet magával panaszt adott be az alispánhoz ez ellen. A panaszban arra kéri az alispánt, hogy a megüresedett körjegyzőségben minél előbb tartsák meg a választást.

x Fontos, Vadászok figyelmébe! Minden vadász tudja, hogy jól lőni csak jó fegyverrel lehet, tehát a közelgő vadászati szezonra hogy készen álljunk, vizsgáljuk meg fegyvereinket és azokat, ha hibásak, kijavítás végett küldjük Ladányi J. puskaműves mesterhez, Rákóczi-ut Moskovits palotába, hol állandóan nagy raktárt találunk a legmodernebb fegyverekből és a leg jobb töltényt is csak itt szerezhetjük be. Telefon szám 269. M. kir. lőpor áruda.

*** Kiadó lakás a kamara épületében.** A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1 től kiadó.

FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

x **Csépőgépekhez** előírásnak megfelelő mentőszekrények, kötszerek és mindennemű gazdasági cikkek legolcsóbban az **Ujvárosi drogeriában** Sas palota szerezhetők be.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel
358 Czapfalvi József.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK**

cég alatt.

Kiváló Jóságú modern és izléses kályhákkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és leggyorsabb

Cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok**

(Óváry Lajos utódai).

Cse ngeri-utca 27. szám.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:**
Nagyvárad Iroda s raktár
Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3.

Telefon 556. Készítik a legizlésesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroléumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

x Nébai főtisztelendő **Makutz Ernő** hteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. Benkő A. könyvkeres. Rákóczi-ut 10 sz.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-téle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Obsitos.

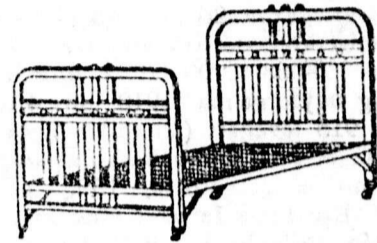
Péntek: Muzsikus leány.

Szombat: Tatárjárás. (Kassay Károly és Bihari Böske bucsuja.)

Vasárnap d. u.: Elvált asszony; este: Bukow, a székeleyek hóhéra.

Operettek sorozata a hátralevő színi-szezon műsora. Ma este a poétikus, szépenéjű Obsitos megy, holnap a szezon egyik legnagyobb sikerű darabját, a Muzsikusleányt elevénítik fel, szombaton a diadalmas Tatárjárás ismétlik, vasárnap az Elvált asszony következik s a sorozatot a Lúxemburg grólja zárja le hétfőn. A szezonvégi előadások egyuttal színesbucsuztató alkalmak is lesznek, szombaton lép föl utóijára Bihari Böske és Kassay Károly, hétfőn Tisza Karola és Asszonyi László vesznek bucsut a nagyváradai közönségtől.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székényágy 3 matracal 20 korona

Sodronybetűt 10 korona

Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

x.

A nagyváradai kir. kath. jogakadémia almanachja az 1910-1911. tanévről. Köeli: az igazgató. XXXVII-ik évfolyam.

Az ideai almanach történelmi visszatekintéssel kezdődik. Megtudjuk ebből, hogy ezen akadémiát Mária Terézia alapította 1780-ban, tehát uralkodásának utolsó évében. Kezdetben csak bölcsészeti szak volt, de már 1788-ban jogi fakultással kibővítettett. 1855-ben a tanintézet cs. kir. jogakadémia neve alatt 3 évfolyamu jogtanodává szerveztetett, de azért a jogvégzettek csak 4 egyetemi félév utánpótlása mellett bocsátattak jogi szigorlatokra. A bölcsészeti tanfolyam 1850-ben a helybeli premontrai főgimnáziumba — mint ennek 7. és 8. osztálya — olvasztatott be. 1861-ben ismét magyar lett a tannyelv. 1867-ben újabb, ideiglenes szervezetet nyert s végül 1874-ben a két magyar egyetem jogi karával egyenjogú, négy évfolyamu teljes jog és államtudományi karrá alakítottatott át. Jelenleg 8 tanszék van rendszeresítve. Négy vizsgálati bizottsága van az akadémiának, u. m. a) I. Alapvizsgálati bizottság, b) II. Alapvizsgálati bizottság, c) Jogtudományi államvizsgálati bizottság, d) Államtudományi államvizsgálati bizottság. Az 1910-ik tanév szept. 5-én nyílt meg. A tanévet dr. Bozóky Alajos igazgató nagyszabásu beszéddel nyitotta meg, amely után dr. Kiss Géza ny. r. tanár egy nagyobb tanulmányából kiszakított »Etika mint a jognak eleme« c. előadást tartott. A tanári karra vonatkozólag megemlített adatok, hogy a választás és közoktatásügyi miniszter 1910. július 20-án dr. Bochkor Mihály h. ügyvédet, az erdélyi r. kath. status titkárát az egyházjog és a magyar alkotmány és jogtörténet ny. rk. tanárává nevezte ki, egyelőre ideiglenes minőségben.

Dr. Molnár Imre és dr. Hoványi Gyula ny. r. tanárok a VI. fizetési osztályba lettek előléptetve. Legnagyobb kitüntetés érte dr. Bozóky

Alajos igazgatót, akinek a miniszter 2000 korona személyi pótlékot engedélyezett s ő Felsége udvari tanácsosi címet adományozott. A tanári kar a bizalmas és vallásos érületet hűségesen ápolta az ifjúságban s ezért testületileg megjelent a hazafias emléktűnepeken tartott Te Deumokon. A tanárok irodalmi működése az idén is nagy terjedelmű volt, amelyet az Almanach részletesen, nevek és címek szerint felsorol. A Joghallgatók Segélyző Egyletének vagyoni állapota 21.498 K 73 fill. A Mensa Academica kiadása volt 5040 K 60 fill., úgy, hogy a pénzmaradvány 793 K 1 fill., amellyel a jövő évet megkezdik.

Tanított az akadémián az idén 11 tanár (7 ny. r. 1 ny. rk. 3 m. t.). A hallgatók száma 149 volt. Ebből r. kath. 41 (27 százalék), gör. kath. 13 (9 százalék), gör. kel. 21 (14 százalék), helv. hitv. 31 (21 százalék), ág. ev. hitv. 4 (3 százalék), izraelita 39 (26 százalék). Képzési vizsgázott 26 hallgató (18 s ázalék). Az akadémiai könyvtárban volt az év végén 14894 kötet 76568 k. 90 fillér értékben. Az igazgatóság ügyforgalma 1910 jul 4-től 1911 jun. 30 ig 915 levéltári (iktatói) számot tett ki. A jövő iskolai évre való beiratkozás szeptember 1—12 ig trnt az igazgatónál, 15 ig az egyes tanároknál. Ezentul a felvétel csak külön engedél alapján történhetik. B iratás alkalmával minden ujonnan belépő joghallgató fizet 6 korona beiratási díjat és 1 kor. a Mensa Academicára. Az I. félévi tandíj is ekkor fizetendő.

TÁVIRATOK.

A kompromisszum.

Budapest, július 26.

Állítólag a munkapárt és az ellenzék között kompromisszum van készülöben. A kompromisszum értelmében, ha a függetlenségi párt a véderőjavaslatot keresztül engedi, a kormánypárt meg fogja csinálni a választói jogot és rendezni fogja a címer- és zászló-kérdést. A kompromisszum értelmében a kereskedelmi, földmívelésügyi és igazságügyi tárcákat az ellenzék kapná. E kompromisszumba állítólag Justh azt mondta, hogy nem megy bele.

Márkus László szombaton beszél

Budapest, jul. 26.

(Saját tud.) A vita rendező bizottság határozata értelmében Márkus Lászlónak a mai ülésen kellett volna beszélnie. A képviselő rosszul érezte magát s e miatt szombatra halasztotta beszédét.

A pápa.

Róma, július 26.

A pápa jól töltötte az éjszakát és reggel 7 órakor kelt föl. Láz ma sem mutatkozott.

Egy község lángokban.

Késmárk, július 26.

A szomszédos Durand község az éjszaka kigyulladt és eddig 42 ház, az evangélikus templom és egy csomó gazdasági épület pusztult el. A tűz a jelek után itélve gyújtogatásból keletkezett.

Tiszti Lajos meghalt.

Arad, július 26.

(Saját tud.) Tiszti Lajos, régi aradi lapszerkesztő, 76 éves korában Aradon

meghalt. Az elhunyt félév óta századik aktiv újságíró volt és nagy érdemei vannak az aradi hírlapirodalom megmagyarosításában. Holnap temetik az elhunytat.

NYILTTÉR.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddás nélkül is készít **kitünő hirt** nevű

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.)

31

— Hogy akarok-e? Hát hogyan akarék, égek a kíváncsiságtól a hajdani rakoncátlan kis Böske, mint bálozó hosszú ruhás ifju hülyget viszontlátatni.

— Nem sokat változott, de ami óhajod illeti az igen hamar teljesedésbe megy, mert az illető ime itt jön.

András e percben felpillantott, arca előtt bámulatot, majd csodálatot fejezett ki amint Erzsike bűvös bájos szép alakját megpillantotta. Soha így nem érezte még magát. elfogult volt, zavarba jött, s a kölcsönös bemutatkozások után, egy szó hirtelenében nem tudott ajakára jönni.

— Ha a leány csunya elhagyatott vagy éppen rut lett volna. örömmel szentelte volna neki egész estéjét, de ennyi szépség báj és elegancia láttára ámult bámult, s nem tudott szöhoz jutni hisz maga előtt látta az ideált megtestesülve, olyannak emilyennek ő képzeletében volt.

— Ebben vagyok-e avagy álmodok? kérdé önmagától. S csodálatos! Erzsike agyát e pillanatban ugyan ilyen gondolatok járták át. Margit érdeklő tanulmányozta, mindkettőjük arcát, Andrásról csodálatot, a leányról féltremheretlen gögöt olvasott le, s e nemtelen érzés oly szokatlan kifejezést adott bájos szelid arcának, melynek fő szépsége az azon levő szivjóság s lelki nemesség kinyomata volt.

Sok szép leány volt a mai fényes bálon, de Ladányi Erzsike a szépek legszebbike volt. Görög nő jelmezében minden férfi szívet elbájolt. Finom dojsádad arca, nemes profilja s vakító fehér tökéletes formájú karja s vállai, mintha csak ama gyönyörű jelmezre volna — melyet viselt, — lettek teremve.

Büske tekintettel tapadtak szemei egynehány pillanatra az előtte álló ifjun, ki zavartan bizonytalan tekintettel bámult reá s végre lassan vntatottan megszólalt.

— Soha, soha nem ismertem volna magára! vallotta be őszintén, úgy amint azt magába gondolta volt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése. Budapesten

A gabonatözsden tegnap ismét nagyon szilárd volt az irányzat. Kézárú 40 fillérrel emelkedett, forgalom 20.000 ezer mázsa.

Határidők sáralata:

Aprilisi buza (1912)	— — —	11.04
Októberi buza	— — —	10.81
Októberi rozs	— — —	8.84
Októberi zab	— — —	7.89
Májusi tengeri (1912)	— — —	7.09
Juliusi tengeri	— — —	7.31
Augusztusi tengeri	— — —	7.42
Augusztusi repce	— — —	14.60

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	832.25
Oszták hitelrészvény	— —	656.50
Jelzálogbank	— —	490.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	568.75
Salgótarjáni kőszén	— —	673.—
Oszták államvasút részvény	— —	749.—
Közuti vasút	— —	777.—
Rimamurányi vasmű	— —	693.25
Városi vasút	— —	389.—
Beocsini cement	— —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%⁰-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra.

161

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Tüzifa eladás.

A várad-szentmártoni erdőgondnokság eladja Harangmezőn az országut és vasut mellett levő következő mennyiségű tűzifa készletét:

**1009 méter hasáb
452 „ dorong**

nyilvános árverésen **f. hó 30-án, d. e. 10 órakor** a várad-szentmártoni erdőgondnokság hivatalos helyiségében. Szükséges az árverés előtt a pályázóknak 10 százalék bántépénzt letenni, az árverés után pedig a vett árnak 50 százalékát azonnal lefizetni.

Dénes Imre,
erdőgondnok.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Csigarettázók figyelmébe!

Mindazok, kik izletes cigarettát akarnak szivni, el ne mulasszák kísérletet tenni a mostanában forgalomba hozott **Diadal, Fix, Sirocco** szivarkahüvelyekkel, melyek minden dohányzó ember által, ki már egyszer megízlelte a legkedveltebb. Kapható az egyed-árúsiánál

őzv. Buzás Baláznénál
Nagyváradon, Sas Pass age tőzsde.

Diadal és Fix 100 darabonként 40 filléért
Sirocco 100 „ 50 „

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár

Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.
Telefon: 1054.

Dajkovits E.

fénnyirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
:-: utólérhetetlen. :-:

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

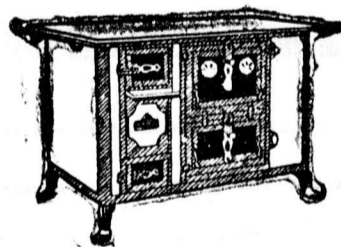
Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek
és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 „ francia szájviz	25 „
1 „ száj szagtalanító	50 „
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 „
8 „ Thymol	20 „
1 „ Stomatin	20 „
1 „ tégely Odontin togpaséta	55 „
1 drb Odontin betét	35 „
1 üveg Picavan	98 „
1 üveg Bay Rum	35 „
1 „ Jera violette brillantín	30 „
1 „ francia brillantín	15, 22, 35 „
1 „ folyékony brillantín	50 „
1 „ valódi dió olaj	15 „
1 „ „ „ kivonat	75 „
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 „

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 „
1 „ Diana crém	65 „
1 drb Dianna szappan	65 „
1 dob Lickner puder	38 „
1 „ amerikai porcellán puder	1 frt 20 „
1 üveg amerikai petrol	50 „
1 „ Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — „
1 fekete champos	12 „
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 „
3 drb francia ibolya szappan	50 „
1 „ Kielhauser ibolya gycerin szappan	28 „
1 „ Speick szappan	28 „
1 „ Windsor szappan	88 „
1 tubus kaloderma	28 „
1 „ Beloderma kézfinomító	28 „
1 üvegtégely tejcrém	20 „

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatú borotva készítő	1 „ 50 „
1 valódi serte hajkefe	70 „
1 dublé bajuszkefe	20 „
1 valódi serte ruhakefe	45 „
1 körömkefe	05 „
1 surolókefe óriási	20 „
1 surolókefe kisehb	10 „
12 drb Royal angol cipő crém	96 „
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 „
1 „ cipőfényesítő flanel	20 „
1 „ Jurigatem Zománc	80 „
1 matr vörös gumicső	60 „
Egynegyed Ko Brunz watta	85 „

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10—	1250	1450	17—

Vajkőpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	360	480	560

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.
Modernj könyvberendezések zománcos és Alumínium edényekből

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különleges ségek vaskereskedésében.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyás 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok.

izzólámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen különösen a csillárokra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

10 évtől 12 évtől minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden a szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb áron mellet.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeltes szolgálata.

**MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPOGYAR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

ANNA-bál a Félix-fürdőben!

Örömmel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a szokásos

ANNA-bált

folyó hó 29-én szombaton fogjuk megtartani, melyre a vigadni vágyókat ezúton tisztelettel meghívjuk.

A bál alkalmával Tombola és Tűzijátékot rendezünk.

A tűzijáték rendezéséhez Budapestről pirotechnikus jön. A bál kezdete este 9 órakor.

A rendezőség.

885